

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

VI. An & quomodo Angeli naturaliter cognosca[n]t actus internos alienæ
mentis & voluntatis, seu cordis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

17 Nec obstant, quæ in contrarium obijciuntur argumenta, & fundamenta. Etenim 1. quod brutum inter duo pabula æqualia constitutum, ad alterum feratur; dico hoc non futurum indifferenter, sed determinatè pro varia eius tum interna dispositione vel imaginatione; aut externa æris ventique aspiratione, &c. Quod si omnia ponantur æqualia, casus erit Metaphysicus, in quo faciliè negari poterit, brutum quicquam eorum, ob defectum conditionis requisitæ, nimirum debitæ propositionis obiecti, operaturum, donec aliundè ab extrinseco determinetur. Nam ut ait Sanctus Thomas quæst. 57. a. 4. ad 3. *appetitus brutalis non est dominus sui actus, sed sequitur impressionem alterius cause, corporalis vel spiritualis.*

18 2. Siglobus igneus in centro terræ constituitur, dico eum sursum in omnes partes raptum iri; etiam ad minimas vsque sui, quantum naturaliter fieri potest, partitiones, donec tandem penitus dissolvatur & evanescat. Nec enim ob fugam corruptionis, naturalia agentia connaturales actiones suas præmittunt, ut in igne & fumo sursum ascendente videmus, etsi Suarez Metaph. loc. cit. putet non motum iri ob defectum conditionis ad agendum requisitæ.

19 3. Ut perfectum planum, in perfectum planum vitreum profusè viforme, lapidi itidem plano superpositum indiciat, casus metaphysicus est; attamen si admittatur, puto nihil eo casu contractum iri, quia non est maior ratio, cur in has potius quam illas partes diffingatur; & violentæ contractioni quantum possunt resistunt partes omnes; nec tamen superari omnes ab agente possunt; alioquin in omnes suas partes comminuendum esset vitrum, quod est impossibile. Idem in simili accidit, in quotidiano exemplo, dum ovum secundum longitudinem inter duas manus, quasi ad angulos rectos acceptum, & quamvis summa vi fortissimè compressum, nulla vi frangi potest.

20 4. Quod agentia naturalia, quoad individuationem actionis & effectus, dicuntur agere determinatione diuina, id quidem primum ad propositum nil facit: quia non loquimur de effectu naturali, quatenus à Deo, sed præcisè quatenus à causa naturali dependet. Deinde principium illud, licet à Suarez loc. cit. Metaph. defendatur, minus tamen probabile videtur, & contra communem Philosophiam, secundum quam omnes cause naturales, cum omnibus suis circumstantijs, his vel illis, ad agendum applicatæ, ad suos effectus; etiam in particulari & individuo sua natura determinatæ existimantur, ut etiam Vasquez, & alij docent. Sed de his rebus plura Philosophi.

D V B I V M VI.

An es quomodo Angeli naturaliter cognoscant actus internos mentis alienæ, seu cogitationes eorum.

S. Thomas 1. p. q. 37. a. 4.

1 PERTINET quidem etiam hæc quæstio ad cognitionem singularium, & quidem si ad humani cordis, aut interni sensus affectiones & apprehensiones respiciamus, materialium; sed quia specialem difficultatem continet, merito à S. Thoma seorsum, & in speciali articulo tractata est. Procedit autem quæstio præcipuè quidem de actibus internis intellectus & voluntatis, tam hominum, quam Angelorum; at vero propter rerum similitudinem & nonnullam connexionem, etiam ad actus imaginationis & appetitus sensitiui extenditur. Difficultas autem est, vtrum hæc per se, & neque locutione, neque vilo signo exteriori manifestata, cognosci ab Angelis naturaliter possint: nam si licui locutione congrua, manifestentur; aut exteriori aliquo indicio se prodant, nullum est dubium, quin ab Angelis naturaliter cognosci possint, ut dicitur.

2 De qua re est prima sententia Heruæi in 2. dist. 8. quæst. 3. vbi docet, cogitationes cuiusvis alterius hominis, aut Angeli, cognosci posse naturaliter ab Angelo quolibet; hoc solum excepto, quod intensio- nis modum in his actibus nescit, ut videlicet in harum cognitione aliquid saltem soli Deo relinquere videatur. Sed quæ sententia defendi nullo modo potest; quia non solum in seipsa non cohæret; sed etiam principale assertum erroris periculo non caret, ut dicitur; vnde etiam Suarez hic lib. 2. cap. 22. num. 4. eam temeritatè arguit.

3 Secunda sententia est Durandi in 2. d. 8. quæst. 5. num. 10. qui non solum eam Heruæi sententiam, quoad priorem partem probabilem censet; sed & insuper addit (magis quidem consequenter sed auctiore errore) etiam ipsam actus intensio- nem ab Angelis naturaliter cognosci posse: ratus proinde, solius Dei proprium esse, omnes omnino cogitationes, tam futuras, quam præsentis seu præteritas cognoscere. Fundamentum autem vtriusque sententiæ est. Quia isti actus omnes sunt entia quedam naturalia: Ergo naturaliter cognoscibilia à creato intellectu perfectissimo, qualis est Angelicus.

4 Tertia sententia est, de facto quidem, Deo sic statuente, vel prohibente, nesciri ab Angelis eiusmodi cordium secreta, (cogitationes scilicet intellectus, & operationes voluntatis) ut Scriptura & SS. Patres inferius citandi docent: attamen natura sua illis ignota non esse, ob rationem dictam. Ita Scotus in 2. d. 9. quæst. 2. & in 4. d. 10. q. 8. Bassolis in 2. d. 9. quæst. 2. Lychetus quæst. 1. Ockam in 2. q. 20. & quodlib. 4. q. 13. Gabriel in 2. d. 9. q. 2. a. 2. & in Canonem Missæ lect. 3. r. Maior in 2. d. 9. q. 3. & Holkot in 2. quæst. 4. Differunt tamen à Scoto non nihil ceteri. Hi enim asserunt, omnibus Angelis, etiam bonis, eiusmodi secreta esse à Deo abscondita. Scotus autem solum malis eiusmodi secreta abscondita esse indicat.

5 Quarta sententia est Argentiniæ in 2. d. 7. q. 1. qui putat cognosci quidem ab Angelo cogitationes quoad simplicem apprehensionem; non verò quoad compositionem; hoc est, cognosci quidem, quid alius apprehendat, & de qua re cogitet; vtrum autem assensu, an dissensu, compositione affirmante, an negante de eo cogitet, naturali vi nescire. Atque in eundem etiam serè sensum docuit Egidius in 2. d. 7.

q. 2. art. 2. & tractatu de cognit. Angel. quæst. 11. scire quidem Angelos, qua quis specie intelligibili utatur, sed non quo modo, vel circa quid in particulari. Eandem opinionem probabilem censet Durandus loco citato.

Quinta sententia est Henrici quodlib. 3. quæst. 3. cognosci quidem naturaliter ab Angelis tum cogitationes cordium, non solum de quo obiecto sint, sed etiam utrum sint affirmaciones, an verò negaciones; tum affectus seu actus voluntatis, quoad substantiam; non tamen ex qua intentione proueniunt, seu ad quem finem cogitationes vel affectiones illæ dirigantur. Quæ, ut dicitur, nec tuto defendi possunt; nec inter se coherent: siquidem ipsa utriusque etiam intentio finis substantialiter est effectus seu actus voluntatis: quare & hanc sententiam, temeritatis arguit Suarez loc. cit. num. 6.

Sexta sententia est, cognosci ab Angelo naturaliter, tum cogitationes interioris sensus, seu phantasiæ, adeoque & motus appetitus sensitui; tum etiam cogitationes intellectus quoad substantiam & secundum se, seu quatenus sunt præcisè cogitationes talis obiecti; non tamen quatenus pendunt aut procedunt à voluntate. Ipsas autem voluntatis affectiones seu liberae sint, seu necessariae, dicunt isti nec quoad substantiam quidem ab Angelis per se & in se cognosci. Refert hanc opinionem Durandus loc. cit. eamque postea docuit Alphonsus Deza apud Vasquez disp. 210. c. 2. ubi hunc suum præceptorem laudat, eiusque sententiam etiam ipse velut probabilem tueri: quamquam simul addit, se nolle in re tam abstrusa, cuiquam præiudicare, sed potiùs aliorum doctorum iudicio, quid verius sit, integrum relinquere, &c. Idem videtur dicere Zumel q. 57. a. 4. q. 1. ad 2. ubi ait, omnes operationes, præterquam operationes voluntatis liberae, manifestas esse Angelo, secundum suam substantiam, tantumque esse occultas intellectuales omnes, sensationes, & appetitiones, in quantum liberae sunt aut humanae. Inferius tamen ad 3. sentire videtur, tantum cogitationes connaturales Angelo, seu quæ ex necessitate naturæ consequuntur, alteri Angelo esse manifestas.

Sed vera & communis sententia affirmat, liberae cogitationes & affectiones mentis, quæ scilicet intellectu & voluntate peraguntur, naturaliter ac per se, nisi aliquo signo externo prodantur ac manifestentur, ab Angelo cognosci non posse: quam sententiam sequentibus assertionibus distinctè explicamus.

Assertio I. Apprehensiones & motiones potentialium sensituarum, etiam interiorum, ut imaginationis, & appetitus sensitui, si quidem secundum se spectentur, & non ut à voluntate reguntur aut pendunt, etiam in se ac directè ab Angelis cognosci naturaliter possunt. Hæc est communis sententia Doctorum, non solum quos hæcenus citauimus, sed etiam aliorum, quos pro assert. 5. citabimus: idque expressè docet S. Thomas hic q. 57. art. 4. ad 3. ubi ait: *Quia Angeli cognoscunt res corporales, & dispositiones earum, possunt per hæc cognoscere, quod est in appetitu, & in apprehensione phantastica brutorum animalium, & etiam hominum, secundum quod in eis quandoque appetitus sensitui procedit in actum, sequens aliquam impressionem corporalem, sicut in brutis semper est. Non*

tamen oportet, quod Angeli cognoscant motum appetitus sensitui, & apprehensionem phantasticam hominis, secundum quod mouentur à voluntate, & ratione. Quia etiam inferior pars animæ participat æqualiter rationem, sicut obediens imperantis, ut dicitur in 2. Ethic. Nec tamen sequitur, quod si Angelus cognoscit, quod est in appetitu sensitui, vel phantasia hominis, quod cognoscit id, quod est in cogitatione vel voluntate: quia intellectus & voluntas non subiacent appetitui sensitui & phantasia, sed potest eis diuersimode uti. Ita S. Thomas, quem sequuntur etiam Thomistæ omnes.

Et quamuis Sanctus Thomas in verbis citatis, significet, hæc solum cognosci ab Angelo per alias res corporales & dispositiones earum, velut per medium cognitum, verius tamen est, ea etiam in se & directè cognosci posse ab Angelo eo modo, quo supra dub. 2. & 4. vniuersim docuimus, easdem species inditas directè representare subiectum vnà cum suis accidentibus naturalibus & materialibus. Vnde etiam petitur ratio. Quia actus isti sunt actus materiales, qui & per corpus exercentur, & in corpore recipiuntur: sunt ergo obiecta eodem modo naturaliter cognoscibilia ab Angelo, sicut cætera accidentia naturalia & materialia.

Assertio II. Angeli naturaliter quoque cognoscere possunt, etiam in se ac quidditatiuè, tum species intentionales, tum habitus quoslibet naturales potentialium, seu in alijs Angelis, seu in hominibus, etiam si habens talem habitum nollet cognosci. Ita de speciebus expressè Sanctus Thomas citat. artic. 4. ad 2. & vniuersim Vasquez disput. 211. numer. 44. ex communi contra Marfilium in 2. quæstione 6. art. 2. cuius sententiam quoad habitus ex actibus liberis acquisitos, non improbabilem censet Albertinus infra. Ratio assertionis est, quia habitus isti sunt mera entia naturalia; nec ab his secreta cordium villo modo pendunt.

Assertio III. Sed & interni quoque actus intellectus & voluntatis naturaliter cognosci possunt ab Angelo, quando & quatenus seu locutione Angelis accommodata, de qua quæstione sequente; seu externis signis aut effectibus, (ut est etiam qualibet corporis actio vel immutatio, inde consequens, aut cum tali affectu coniuncta) vel etiam ipsis internis motibus seu actibus potentialium sensituarum produntur, aut in ijs relucunt: idque eo maiori vel minori certitudine, quo maiorem vel minorem habent hæc signa cum interno voluntatis affectu connexionem; tanto verò, quam nos homines perspicacius, quanto melius ipsi modos & rationes omnes particulares eiusmodi actuum seu effectuum norunt. Ita Sanctus Thomas citata quæstione quinquagesima septima, articulo quarto in corp. & communis Doctorum, post Hieronymum in illud Matth. 15. *De corde exeunt, &c.* & Augustinum libro de diuinat. dæm. cap. 5.

Neque id libro secundo retract. capite trigésimo ipse retractat, sed solum specialem quandam modum eiusmodi notificationis, in dubiū vocauit, ut notat S. Thomas ibidem, nimirum per quædam signa sensibilia demonibus, & nobis occultis; Verba eius sunt: *In eius libri quoda loco, ubi dixi, demones aliquando & hominum dispositiones non solum voce prolatis, verum etiam cogitatione conceptas; cum signa quadam*

ex animo exprimuntur in corpore, tota facilitate perdiscere: Rem dixi occultissimam audaciore asseueratione, quam debui. Nam peruenire ista ad notitiam demonum, per nonnulla etiam experimenta compertum est. Sed vitrum signa quadam dentur ex corpore cogitantium illis sensibilia, nos autem latentia, an alia vi & ea spiritali ista cognoscant, aut difficillime potest ab hominibus, aut omnino non potest inueniri.

Supposuit autem Augustinus in eo libro de diuinat. demon. demones habere corpora aërea, & sensus acutissimos; & ideo signa illa subtilia quæ à demonibus sentiri possint, etiam si nobis non pateant, excogitauit, vt notauit Suarez libro secundo capite vigesimo primo, numero secundo. Ratio autem assertionis est manifesta. Quia Angeli & signa illa externa, simul etiam cum motionibus internorum sensuum, vt dictum, optimè norunt: & nos ipsi etiam per externa signa sæpe internas mentis cogitationes & affectiones non improbabili ter perdiscimus.

12 Assertio IV. Probabile est, ipsos etiam internos actus intellectus & voluntatis, qui per se & ex sua ratione Angelis naturales & planè necessarij sunt, ab alijs Angelis etiam per se ac intuitiue cognosci: Secus est, si qui actus solum sint necessarij quoad specificationem, aut tantum per accidens. Primam partem docent Zumel hic citat. quæstione 57. articulo quarto. Albertinus tomo primo Princip. 1. Coroll. 10. punct. 1. & Thomistæ recentiores cit. artic. 4. & significat Sanctus Thomas ibidem, cum ait, ea, quæ ex voluntate sola dependent, vel quæ in voluntate sola sunt, soli Deo esse (in se) nota. Ex sola autem voluntate dependere, significat illud, quod à libera eius voluntate, nec obiecto scilicet, nec vllare externa ad hoc necessitante, dependet, sicut, inquit, cum aliquis habet habitum scientiæ, vel species intelligibiles in eo existentes, vitur eis, cum vult. Ratio est. Tum quia actus illi, habent se per modum quasi naturalium passionum; vt de naturali cognitione & amore Dei, ac sui, suo loco inferius dubio octauo, ex probabili sententia dicemus; adeoque sunt in genere non rerum liberarum & occultarum, sed naturalium & naturaliter ab Angelis cognoscibilem. Tum quia hoc ipso, quod naturaliter ab Angelis emanant, cognita essentia Angeli quidditatiue & intuitiue, non videntur posse latere.

13 Secunda pars, quoad actus solum necessarijs, secundum specificationem, est communis omnium, qui ita de actibus liberis docent, vt dicemus; & ratio est eadem: quia hi actus simpliciter liberi sunt: quoad actus vero per accidens solum necessarijs, etiam si necessarij sint quoad exercitium, vt sunt motus voluntatis primo primi, seu in deliberati, &c. videtur ex mente Sancti Thomæ loco citato, non solum quando in corpore vniuersim dicit, cogitationes prout sunt in intellectu, & affectiones prout sunt in voluntate, à solo Deo cognosci; sed etiam quia resp. ad 1. de statu beatitudinis loquens ait: Et tamen qualitatem mentis, quantum ad quantitatem gratiæ & gloriæ repræsentabit claritas corporis. Et sic vnus mentem alterius videre poterit. Si ergo à beatis Angelis quantitas gloriæ (extra visionem beatificam) non videtur in seipsa, sed solum in signo externo, idem videtur dicendum de actibus naturalibus per acci-

dens necessarijs, comparatis ad naturalem cognitionem alterius Angeli. Idem significant Zumel loco cit. item Gregorius de Valentia quæst. 8. punct. 4. & alij, dum vniuersaliter loquuntur; licet Albertinus loco citato, & Thomistæ recentiores etiam hæc per se ab Angelo vnoquoque cognosci posse existiment.

Ratio est. Quia sicut in genere & ordineentis, ita etiam in genere cognoscibilis, quodlibet est, & æstimatur, ex eo potius, quod est illi per se, quam ex eo, quod est illi per accidens: Ergo hoc ipso quod actus illi, de quibus loquimur, per accidens solum necessarij sunt, per se vero ac sua natura liberi, censendi sunt potius esse ex genere & numero secretorum cordis, quam naturalium rerum vel proprietatum. Accedit, quod quisque etiam merito velit eiusmodi osculta, ac sæpe vitiosa, quæ patitur, alteri per se non esse manifesta. Denique cum eadem sit entitas eiusmodi actuum, imò vnus & idem actus possit successiue liber esse & necessarius, vt omnes fatentur, non videtur probabile; eum in se prorsus inuariatum, intuitiue cognosci, cum necessarius; non item cum liber est, vt rectè etiam Vasquez loc. cit.

Verius est ergo, hæc non cognosci ab alio Angelo per se & in se; sed solum prout in causa, vel effectu, seu alio signo exteriori aliquo modo manifestantur, iuxta assertionem tertiã. Et tale signum etiam esse potest ipse habitus per aliquem actum acquisitus iuxta assertionem secundam. Neque tamen ideo actus etiam liberi, quia liberi, in eiusmodi habitu cognosci possunt; quia idem planè habitus ex actibus generatur, siue ij sint liberi, siue necessarij. Atque hanc assertionem quoad vtramque partem, video eodem planè modo traditam à Suarez hic libro secundo capite 22. numero vndecimo, vbi addit, de actibus voluntatis per accidens solum necessarijs, nec veram, nec probabilem sententiam esse, quod per se naturaliter ab Angelo cognosci possint.

15 Assertio V. At vero ipsos per se actus liberos alienæ voluntatis seu humanæ, seu Angelicæ, Angeli naturaliter cognoscere nullo modo possunt. Sensus est, non solum naturaliter non posse cognosci in se & quidditatiue, seu intuitiue, sed nec vllò modo, si per se spectentur; ita vt neque locutione, neque signo exteriori manifestentur. Ita docet Sanctus Thomas hic quæstione 57. articulo 4. & quæstione 16. de malo art. 8. & quæst. 8. de verit. a. 13. & 3. cont. gent. capite 154. Ferrariensis ibidem, Caietanus & Thomistæ omnes hic cit. art. 4. Alensis 2. part. quæst. 26. memb. 3. Bonauentura in 2. d. 8. part. 2. art. 1. quæst. 6. Richardus art. 2. q. 4. Capreolus quæst. 1. art. 1. Ariminensis in 2. dist. 9. quæst. 1. Marfilus in 2. q. 6. a. 2. item Gregorius de Valentia q. 8. punct. 4. Molina hic q. 57. art. 4. Vasquez disp. 209. cap. 3. Albertinus tom. 1. princip. 1. coroll. 10. Suarez Metaph. disp. 35. sect. 4. num. 5. & hielib. 2. cap. 21. qui etiam censet, esse, de fide, eos actus naturaliter non posse in se certò & euidenter ab illis cognosci, nisi ab habente manifestentur; quod etiam tradit Gregorius de Valentia loco citato.

16 Probatur primò ex Scriptura, quæ id Deo velut proprium tribuit. 3. Reg. octauo, versu 39. &

2. Paralip. 6. v. 30. *Tu nosti solus cor omnium filiorum hominum.* Iob. 16. versu 20. *Ecce testis meus, & confisus meus in excessis.* Psal. 7. v. 10. *Scrutans corda & renes Deus.* Psal. 43. v. 22. *Ipsè enim cognovit abscondita cordis.* Sap. 1. v. 6. *Quoniam renum illius testis est Deus, & cordis illius scrutator.* Ierem. 17. v. 9. *Pravum est cor hominis & inscrutabile; & quis cognoscet illud? Ego Dominus, scrutans cor, & probans rems.* I. Corinth. 2. v. 11. *Vivus est enim sermo Dei & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti, & c. & discretor cogitationum & intentionum cordis. Et non est villa creatura inuisibilis in conspectu eius: omnia autem nuda & aperta sunt oculis eius, ad quem nobis sermo.*

17 Secundo probatur ex Patribus. Origenes libro primo in Iob, ad illa verba, *Circum terram,* ait, *nescire demonem ea, quæ in corde atque animo tractantur.* Cyrillus libro secundo in Ioann. capite decimo nono. *Nulli alij, sed divini tantummodo nature Propheeta attribuit illud, scrutans corda & renes Deus.* Chrysostomus homil. 30. in Matthæum. *Solus est Dei, mentem atque animos hominum cognoscere.* Hieronymus in illud Ierem. 17. *Pravum est cor hominis,* ait: *Einc discimus, quod nullus cogitationum secreta cognoscit, nisi solus Deus.* Athanasius quæst. 27. ad Antiochum. *Præcisus rerum & cordum cognitor solus est Deus. Nec enim Angeli cordis abscondita, vel futura videre possunt.* Item Gennadius de Eccles. dogm. capite 81. *Internas anime cogitationes diabolus non videre, certi sumus.* Idem habet Augustinus libro decimo Confess. cap. 2. & in Psal. 7. & 141. & Callianus Collat. 7. cap. 13.

18 Tertio probatur ratione: quamvis enim eius rei causam, ex ipsa rei natura, reddere difficillimum sit, ita ut affirmet Valquez eam nesciri; tamen ratio Sancti Thomæ non est mala; quam ita mihi videtur rectè exposuisse Caietanus & Bannes citat. articulo quarto, & Albertinus prim. part. coroll. 10. numero decimo quarto. Intellectus Angelicus tantum habet facultatem naturalem ad ea cognoscenda, quæ pertinent ad ordinem nature; sed cogitationes & volitiones liberæ non sunt eiusmodi; cum dependeant solum à causa liberâ; quæ proinde pertinent ad ordinem quandam superiorem exemptum ab ordine nature: Ergo, &c. His accedit causa moralis. Quia ad decentem gubernationem, & subordinationem liberorum agentium inter se, planè spectabat, ut eiusmodi motiones cordium essent occultæ, nisi manifestarentur. Cum ergo species Angelicæ non profuant ex essentia Angeli, rectè & convenienter nature Angelicæ Deus eiusmodi cogitationum species vel non indit priusquam manifestentur; vel certe, quod verius est, earum usum quoad hæc objecta dependere voluit à voluntate alterius Angeli, ut à conditione, ut rectè Valentia loco citato, & in simili dictum de cognitione futurorum dubio præcedenti, & pluribus dicitur quæstione sequenti dubio primo, etsi Suarez capite vigesimo tertio & 24. priori solum rationi insistat.

19 Assertio VI. Idem dicendum de actibus intellectus sua natura liberis in Angelo. Ita Sanctus Thomas hic cit. quæsti 57. art. 4. & omnes pro præcedenti assertionione citati. Est contra sextam sententiam superius relatum: & colligitur ex citatis Scrip-

turæ & Patrum testimonijs; quæ generaliter ferè de cordium & mentium secretis loquuntur; nonnulla etiam apertè de cogitationibus mentis. Ratio est. Tum quia tam secundum entitatem, quam mores, par est ratio actuum intellectus & voluntatis; maxime cum secreta cordium in actibus consilij & iudicij practici potissimum consistant. Tum quia ex intellectu aduertentia, seu cognitione ac dispositione dependet libertas ac necessitas actuum voluntatis, aliorumque qui ex voluntate dependent. Cum ergo certum sit, nec actus internos voluntatis, nec etiam aliarum potentiarum, quatenus à libera voluntate dependent, cognosci posse naturaliter ab Angelo; necessariò fatendum est, internam intellectus dispositionem, & actus, per se naturaliter ab Angelo cognosci non posse: Aliàs dicendum esset, naturaliter scire Angelum, quoties motus pravi appetitus sensitivi in homine indirectè saltem voluntarij, adeoque peccata essent.

20 Nec obstat, quod cõmunitet dici solet, utrumque tam bonum, quam malum Angelum, qui vnicuique homini assistunt, scire & notare, ad Christum Iudicem deferenda, omnia peccata etiam occulta & interna hominis. Id enim Angelis bonis, siue per specialem revelationem Dei, siue per pervisionem beatificam rectè convenire potest: malis verò id non tribuendum, nisi quatenus ex signis externis de secretis cordium iudicare possunt, ut assert. 3. dictum; quamvis cum Spiritus illi temerarij sint, in eo iudicio sæpe decipiantur, ut in simili dictum dub. præced. Nec verò ex solis phantasmatis certò potest cognosci, quid ratio aduertat, quia ex eisdem phantasmatis ratio nostra in diversa sentit cogitando, ut dixit S. Thomas q. 8. de verit. a. 13. ad 4.

21 Atque ex his colligitur, primam, secundam, & quintam sententiam ex superius relatis, non satis esse tutas; cæteras verò non admodum conformes Scripturæ & Patribus, partim nec rationi; ut rectè Gregorius de Valentia & Suarez lib. 2. cap. 22. alijque recentiores citati.

D V B I V M VII.

De objecto Cognitionis Angelicæ, respectu obiectorum supernaturalium.

S. Thomas 1. p. q. 57. a. 5.

1 Omissis varijs disputationibus, quas in particulari hic multi instituunt, de hoc vel illo fidei mysterio, doctrinam huius loci breuiter sequentibus assertionibus comprehendimus.

1 Assertio I. Res seu effectus supernaturales solum quoad productionis modum, eò quod fiant præter nature ordinem, & supra vires agentis naturalis, cum tamen interim in se sint ordinis naturalis, adeoque formæ quædam sua natura producibiles ab agente naturali, ut est verbi gratia illuminatio cæci, mortuus resuscitatus, lumen in aère productum, absque corpore lucido, &c. possunt, cum existunt, naturaliter & intuitivè ab Angelis cognosci. Ita recentiores citandi, post Durandum 4. dist. 10. q. 4. ex communi. Ratio est, Quia hoc ipso, quod sunt res &